

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 6

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd
- Opfølgende ukrudtsbehandling i frøgræs
- Faunastriber
- **REGLER OG TILSKUD**
- IPM-skema

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Vanding

Der bliver allerede nu snakket om vanding og der meldes om at den første vanding i vinterraps er set. En let vanding kan hjælpe til at gødningen opløses og sætter gang i væksten. Vandunderskuddet d. 23. marts er beregnet til 15-20 mm. Fordampningen er pt mellem 0,5 og 2,0 mm.

Mangan og frost

Det er vigtigt at få mangan ud til afgrøderne for at undgå Manganmangel. Husk at manganmangel er til stede, før det kan ses med det blotte øje, så en mangansprøjtning må gerne udføres ved forventet manganmangel.

Der har været en del nattefrost igennem den seneste periode som har holdt mange tilbage med mangan for at undgå svidninger. Frost igennem hele natten ned til minus 2-3 grader er ikke sprøjtevejr, hverken før eller efter. Let frost i morgentimerne, hvor temperaturen lige går ned på minus 0-1 grader, vil kunne gå i de fleste tilfælde, men der er en risiko. Vær opmærksom på at der kan være store temperaturforskelle hen over marken, høj eller lav jord, lavninger og læ forhold spiller ind.

En udsættelse af en nødvendig mangansprøjtning kan give store skader på afgrøden, så det giver anledning til afvejning af hvad man står sig bedst med. Prioriter mangansprøjtningen når muligheden er der.

Bor til vinterraps

Lige netop i år kan det være rentabelt med bor til vinterraps. På de lette sandjorde kan der være udvasket bor i den regnfulde februar og nu tørrer jorden ud. Begge forhold bidrager til bormangel. Sædskifter uden husdyrgødning har større risiko. Bor kan tildeles via handelsgødningen, men nok billigst ved udsprøjtning af et borholdigt mikronæringsstof. Perioder med kraftig vækst, øger risikoen for bormangel.

Svidninger af stærk gylle

Pas på når der køres stærk gylle, f.eks. smågrise gylle på afgrøder, når der er tørre forhold i marken. Sol og høje temperaturer øger risikoen.

Billede 1 Smågrise gylle på vintersæd (foto: Jens Nygaard Olesen, SAGRO).

Matrigan 72 SC

Matrigan 72 SC må anvendes indtil vækststadiet 55, "de første gule kronblade synlige". Selvom sprøjtefristen overholdes, er der fundet af rester af aktivstoffet clopyralid i pollen, nektar og honning. Overvej nøje behovet og om der evt. kan nøjes med en randsprøjtning og/eller pletsprøjtning i områder med lav plantebestand. Se mere i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 3 2022.

Billede 2 Vinterraps 23. marts 2022 - tæt på vækststadiet 55 i denne mark (Foto: Finn Poulsen, SAGRO).

Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Én eller to behandlinger?

Netop nu er såningen af vårbyg i fuld gang rundt omkring, og kun meget få marker er fremspirede. Dermed er der tid til at overveje ukrudts-strategien for vårsæden.

Mod bredbladet ukrudt- især kamille- er det en fordel at bruge DFF/Legacy i blanding med de øvrige midler *efter* fremspiring fremfor alene, som jordmiddel. Optimal effekt af jordmidler forudsætter en god jordfugtighed, hvilket også ser ud til at kunne drille i år.

En to-delt strategi med en behandling før ukrudtet får løvblade opfulgt af en senere behandling kan dog være aktuel hvor:

1: Der *skal* behandles senere, f.eks. mod flyvehavre, rodukudt, jordrøg, hanekro, snerlepileurt eller andre arter, der spirer sent eller over en lang periode. Husk her, at de fleste mini-midler kun må bruges én gang pr. sæson

2: Ved stor bestand af enårig rapgræs. Her kan det være aktuelt at lægge en høj dosis DFF/Legacy ud lige efter såning. Jordefekten af midlerne vil være reduceret ved meget tør overflade

Middelvalg

Ved sammensætning af blandingen er det vigtigt at bruge de forholdsvis dyre hormon- midler samt DFF/Legacy i en effektiv dosis. Lader man sig friste af de billigere løsninger med mest SU/ALS-middel (mini-middel), fra resistensklasse B, vil man nemt få opformeret resistent ukrudt, specielt fuglegræs. Det ses f.eks. af nedenstående foto:

Billede 3 For meget SU/ALS-middel i blandingen. 4 g/ha Trimmer + 0,25 l/ha Starane XL har – udover enårig rapgræs - kun ladet resistente fuglegræs tilbage. De 0,25 l/ha resistens-bryder svarer kun til 0,08 l/ha Starane 333, hvilket, som det ses, er langt fra en effektiv dosis mod fuglegræs (foto: Birgit Vestergård, SAGRO).

Risikoen for at opformere SU/ALS-resistente arter er størst i kornrige sædskifter, hvor der generelt bruges en høj andel af midler med B-resistens (ses af tabel 3). Her, eller ved konstateret resistens, vil hormon-andelen i blandingsmidlerne Primus XL, Starane XL, og Zypar ikke være tilstrækkelig (som det ses af billede 2). Her bør vælges en mere bred løsning som angivet i tabel 2 og 3.

Også i pløjefrie marker, hvor en evt. opformering af resistente arter vil ske hurtigere end i tilsvarende pløjede bør man vælge robuste løsninger som fra tabel 2 og 3.

Valget af minimiddel i blandingen afhænger mest af, om der skal bekæmpes græsukrudt eller ej. Skal der ikke det, kan

man fint vælge det billigste middel fra tabel 1, som "basis-middel". Nicanor/Accurate og Express Gold dæmper enårig rapgræs, men det er Hussar Plus OD, der bruges målrettet mod græsukrudt.

Tabel 1 Oversigt over de gængse "mini-midler", med indhold af SU/ALS
Priser fra Middeldatabasen.dk

Middel	Begrænsning m.h.t. arter og græsudlæg	Typisk dosis/ha i blanding	Pris-niveau kr./ha	Afstandskrav	Resistens-klasse
Nicanor SG/ Accurate Max	Ikke ved græsudlæg	8 g	20	Vand: 2 m og §3: 5 m for Accurate Max	B
Express 50 SX/ Trimmer SG		5 g	15	Vand: 2 m	B
Express Gold 33 SX	Ikke ved græsudlæg	5 g	15	Vand: 2 m §3: 5 m	B
Hussar Plus OD	Ikke i havre eller ved græsudlæg	0,05 liter	60	Vand: 2 m §3: 5 m	B
Nuance Max 75 WG		3 g	15	Vand: 2 m	B
Primus/Saracen M		0,025 liter	45	Vand: 2 m §3: 5 m	B
Primus XL		0,25 liter	45	Vand: 2 m §3: 5 m	B (O)
Starane XL/Cleave		0,25 liter	40	Vand: 2 m Og §3 5 m for Cleave	B (O)
Trimmer 500 WG/ Trimmer SG		5 g	15	Vand: 2 m §3: 5 m	B
Zypar	Ikke i havre	0,3 liter	65	Vand: 2 m §3: 5 m	B (O)

Obs midlernes "efternavn". En række midler med *næsten* samme navn som i Tabel 1 er nu forbudte

Flyvehavre og hanespore

Den sikreste effekt fås ved først at behandle "almindeligt" ukrudt med én af løsningerne fra tabel 2 og herefter køre målrettet når alle flyvehavre eller hanesporer er fremme. Primera/Foxtrot skal bruges når korn og ukrudt (igen) er i god vækst, men senest i st. 30, begyndende strækning. Vurderer man kun at kunne nå én behandling, kan følgende blanding bruges i byg og hvede under buskning:

- 0,8 l/ha Primera/Fortrot +
- 0,05 l/ha DFF/Legacy 500 +
- 8 g/ha Express50 SX +
- 0,15 l/ha Sprede-klæbemiddel

Obs Mustang Forte

Mustang F er et godt middel mod bl.a. kurvblomstret ukrudt som kornblomst, kamille og brandbæger. Vær dog opmærksom på, at der ikke kan dyrkes ærter, hestebønner, kartofler m.m. i 2023, hvis det bruges i år. Da der er fokus på nogle af disse afgrøder- med bl.a. udsigt til ekstra EU-tilskud fremadrettet, er der ekstra god grund til at overveje brugen af Mustang F. i år.

Tabel 2 Løsningsforslag i vårbyg og vårhvede ved begyndende buskning, moderat ukrudtstryk. Der kan blandes ca.1 l/ha flydende mangan-produkt i løsningerne.

Basis, dosis/ha	Blandingspartner dosis/ha	God effekt mod bl.a.:	Pris- niveau kr./ha	Bemærkninger
5 g Express 50 SX*+ 0,05 l DFF** + 0,15 l sprede-klæbe middel +	1: 0,2 l Mustang F.	kamille, kornblomst, okseøj, pileurter,	70	OBS: Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder.
	2: 0,15 l Starane 333 HL	burresnerre, pileurter, fuglegræs	85	
	3: 0,15 l Pixxaro	burresnerre, pileurter, storkenæb, hejrenæb fuglegræs	100	
0,06 l Hussar Plus OD*+ 0,03 l DFF **+ 0,15 l sprede-klæbe middel +	4: 0,2 l Mustang F	arter fra løsning 1 samt rajgræs***, enårig rapgræs	105	Ikke ved græsudlæg. OBS: Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder.
	5: 0,15 l Starane 333 HL	arter fra løsning 2 samt rajgræs***, enårig rapgræs	115	Ikke ved græsudlæg
	6: 0,15 l Pixxaro	arter fra løsning 3 samt rajgræs***, enårig rapgræs	135	Ikke ved græsudlæg

* Eller tilsvarende middel fra tabel 1

** Eller Legacy 500 SC

***Ikke på resistente bestande

Tabel 3 Løsningsforslag i havre ved moderat ukrudtstryk. Der kan normalt blandes ca. 1 l/ha flydende mangan-produkt i løsningerne.

Husk, at Hussar Plus OD, DFF/Legacy og Pixxaro ikke er godkendt i havre.

Basis, dosis/ha	Blandingspartner, dosis/ha	Mod især	Pris- niveau Kr./ha	Bemærkninger
10 g Accurate Max*	1: 0,3 l Mustang Forte	kornblomst okseøj, størke/hejrenæb, fuglegræs** Dæmper græsukrudt	75	OBS Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøde.
	2: 0,2 l Starane 333 HL+ 0,15 sprede- klæbemiddel	burresnerre, pileurter, fuglegræs. Dæmper græsukrudt	80	
8 g Express 50 SX*	3: 0,3 l Mustang Forte	arter fra løsning 1, ingen græseffekt	70	OBS Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøde.
	4: 0,2 l Starane 333 HL+ 0,15 sprede- klæbemiddel	arter fra løsning 2, ingen græseffekt	80	

* Eller tilsvarende middel fra tabel 1

** Ikke på resistente bestande

Opfølgende ukrudtsbehandling i frøgræs

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Hvor meget og hvornår?

Ofte ses ukrudt i pletter eller striber i frømarker, fx efter sidste års halm eller i kørespor. Overvej, om der kan plet-/område-behandles, evt. med højere dosis her i forhold til resten marken. I tabel 4 gennemgås mulige løsninger.

Tidspunkt for behandling afhænger af middelvalget: Primus/Saracen virker ved få grader, mens hormonmidlerne, især Ariane, Catch og Flurostar 180 virker bedst ved temperaturer over 12-15 °C. (Andre "rene" Starane-midler er ikke godkendt i frøgræs). Undgå at sprøjte ved udsigt til nattefrost.

Erstatning for Kerb?

Hvor Kerb ikke kunne fremskaffes, er der mulighed for at hæmme enårig rapgræs i rajgræs med DFF-produkterne: DFF, Diflanil 500 SC og Legacy 500 SC, i marker, udlagt i dæksæd eller i flerårsmarker. Behandling med disse midler skal ske før græsset strækker sig, det vil i år sige i marts, og formodes at passe godt til iblanding med Primus/Saracen M, der ikke stiller store temperaturkrav. Primera/Foxtrot har effekt på flyvehavre og visse andre græsser, men ikke enårig rapgræs.

OBS på godkendelser

Rigtig mange af løsningerne til frøgræs er godkendt til "Mindre Anvendelse". Husk da at gemme godkendelsesteksten. Hvis du desuden noterer registreringsnummeret på det anvendte middel i sprøjtejournalen, kan du til enhver tid

dokumentere, at midlet må bruges i dit frøgræs. Liste over Mindre anvendelse (M.A.)-godkendelser i frøgræs ses her.

Tabel 4 Ukrudt i frøgræs. Priser ifølge middeldatabasen. Bemærk at nogle midler er til mindre anvendelse (M.A.)

Tilladt i	Ukrudtsarter (Fed skrift= god effekt)	Løsningsforslag Dosis/ha	Prisniveau Kr./ha	Bemærkninger
Alle arter af græs	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, hønsetarm, storkenæb	0,08 l Primus/Saracen M	140	Virkning ret uafhængig af temperatur
Alle arter af græs. Ikke i efterårsudlæg	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, hønsetarm, storkenæb	0,075 l Primus/Saracen M+	165	Marts
DFF/Diflanil/Legacy M.A.-godkendt	stedmoder, storkenæb fuglegræs*, enårig rapgræs	0,07 DFF/Diflanil 500SC/ Legacy 500 SC		Max 1 gang pr sæson
M.A.: Alm. rajgræs	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, hønsetarm, storkenæb, fuglegræs *	0,75 l Mustang Forte	125	Senest st 32. OBS begrænsninger vedr. halm og efterfølgende afgrøde
Alle arter af græs	Kamille, korsblomster, burresnerre, fuglegræs*	0,75 l Primus XL	135	I 2. års marker op til 1 l/ha
M.A.: Alm. rajgræs, strandsvingel, rødsvingel og engrapgræs. Ikke i efterårsudlæg	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad storkenæb, fuglegræs*	0,75- 1,0 l Zypar	160-210	Senest st. 32. Højeste dosis mod storkenæb. Halm må ikke opfodres
Alle arter af græs Kun i 2. og flerårsmarker	Burresnerre, skræppe, fuglegræs	1,5 l/ha Flurostar 180	230	Når skræpper er i god vækst og er 15-20 cm høje.
Alle arter af græs. Ikke i efterårsudlæg	Resistente fuglegræs, burresnerre, haremad, hønsetarm, kamille, storkenæb	2,5-3,0 l Ariane FGS	360-440	I 1.-års marker max 2,5 l/ha
M.A.: Alle arter af græs	Kamille, hyrdetaske, tidsler, fuglegræs*, storkenæb	0,6 Catch	160	Senest st 32 Halm må ikke opfodres
M.A.: Alm. rajgræs, strandsvingel, hundegræs	Flyvehavre, vindaks, hanespore, alm. rapgræs, agerrævehale	0,5-1,0 l Primera Super /Foxtrot + 0,15 l Sprede-klæbemiddel	110-200	OBS Græseffekt! Vurder dosis i forhold til aktuell sort og ukrudtsart. Ved begyndende strækning

*Tvivlsom mod ALS-resistente bestande

Faunastriber

Af naturrådgiver Nicolai Smed Kjær

Faunastriber er et projekt, hvor lokale landmænd i samarbejde med grønne organisationer og kommuner etablerer levesteder i og ved marken til gavn for insekt- og dyrelivet. Kommunen betaler frøene, som landmand betaler du kun for etableringen.

Faunastriber sås i og ved landmandens marker, med forskellige planter, blandt andet rødkløver, honningurt, boghvede, solsikke og cikorie, så insekter, bier, fugle og dyr kan finde føde, bygge reder, søge skjul og yngle.

Det er den enkelte landmand, der lægger jord til og betaler for etableringen af faunastriberne, mens frøene betales af den lokale kommune. Prisen for 800 meter faunastriber i 3 meters bredde fordelt på maks. fire lokaliteter inklusive frø er = 1.200 kr. + moms.

Som landmand frygter du måske udbyttetab, mindre harmoniareal og N-kvote, ekstra omkostninger, at det er praktisk svært, at ukrudtet tager magten, papirmæssigt bøvl eller at reglerne brydes. Alt dette er fejlet at bordet med etableringen af faunastriber, din EU-ansøgning skal ikke ændres. Så det er win-win for både dig som landmand og for naturen.

Markvildtstiltag som faunastriber, faunapletter, vildtstriber, barjords-striber, insektvolde og lærkepletter giver bedre betingelser for flora og fauna - og øger dermed biodiversiteten i agerlandet. Håbet er, at man i landmændenes erfagrupper fremover ikke bare snakker om penge, hektar og kilo mælk, men også om de insekter og blomster, der nu er kommer på markerne, og som er til gavn for os alle. HUSK at Faunastriben helst skal blive liggende mindst 2 år for at

skabe optimale betingelser for insekter og dyr.

Læs mere og tilmeld dig her

REGLER OG TILSKUD

IPM-skema

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Der er nu indberettet ca. 17.000 sprøjtejournaler, men kun udfyldt ca. 7.000 IPM-skemaer. Da der stadig mangler at blive indberettet op til ca. 4.000 sprøjtejournaler, er der noget der tyder på at rigtig mange får brug for at få udfyldt IPM-skemaet. Du finder link til dit skema i et brev du har fået i din e-Boks til erhverv, formentlig i oktober sidste år.

Sprøjter du for andre, så mind dem gerne om, at de skal ind og udfylde.